

Γυμνασίου τρόφιμοι, εἶχεν ὁμολογήσει καὶ ὁ Λιγαριδῆς τὸν καθολικισμόν. Σταλείς ὅμως εἰς τὴν Ἀνατολὴν πρὸς προσηλυτισμὸν, καὶ αἰσθανθεὶς ἑαυτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ τῆς σιδηρᾶς τοῦ παπισμοῦ χειρὸς, ἐκπύρηνθη διαρρήδην ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του, καὶ κατεπόλεμησε διὰ σοφῶν συγγραφῶν τὴν αἵρεσιν τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Καλβίνου· ὥσει δὲ θέλων ἵνα κυκλοφορήσῃ ἡ διαμαρτύρησις του ἐν μέσῳ τῶν πόλεων, αἵτινες εἶδον τὴν ταπεινώσιν τοῦ ὀρθοδόξου, ἔγραψε λατινιστὶ καὶ διέσπειρεν εἰς τὴν Δύσιν δύο πονήματα, καταπολεμοῦντα τὰς κυριωτέρας καινοτομίας τῶν λατίνων, καὶ πραγματοποιόμενα τὸ μὲν περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα, τὸ δὲ κατὰ τοῦ δόγματος τῆς καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ φιλοστόργως ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας προσδεχθεὶς ὁ πρῶν δραπετιδῆς ἀνεγνωρίσθη ὀρθόδοξος μητροπολίτης Γάζης. Ἀπελθὼν δ' ὕστερον εἰς Μολδαβίαν διωρίσθη καθηγητῆς τῆς ἐν Ἰασιῶ ἀθηντικῆς σχολῆς. Ὁ τότε πατριάρχης τῆς Ῥωσσίας Νίκων, ἀνὴρ ὅσον πολυμαθῆς τόσον ἀλχίζων καὶ παράφορος, εἶχεν ὑποπέσει, ἕνεκα τῆς διαγωγῆς του, εἰς τὴν ὄργην τοῦ τσάρου Ἀλεξάνδρου Μιχαηλίδου, καὶ σύνδοσ συγροτηθεῖσα συνεζήτει τὰ περὶ τῆς τιμωρίας αὐτοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταραχῶδων ἐκείνων περιστασέων ἦλθεν εἰς Μόσχαν ὁ Λιγαριδῆς, προσκεκλημένος ὑπὸ τοῦ ἐπιδίκου πατριάρχου καὶ ἐφωδιασμένος μὲ συστατικὰ γράμματα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Εὐμενῶς ὑποδεχθεὶς ὑπὸ τοῦ τσάρου συνετάχθη τῇ ἀντιθέτῳ τοῦ Νίκωνος μερίδι, καὶ διωρίσθη πρόεδρος τῆς ἐν Ῥωσίᾳ συνόδου, ἣτις ἐπὶ πολλὰ ἔτη διώκησε τὸν τόπον ἀντὶ τοῦ πατριάρχου. Σπουδαῖα ἀμέσως διηγέθησαν ὑπόνοιαι περὶ τῆς εὐλικερνείας τοῦ Παΐσιου καὶ πρὸς τοῦτο εἰς τῶν ἰσχυροτέρων ἐχθρῶν τοῦ ὑποδίκου πατριάρχου ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν μέχρι τῶν τριάκοντα ἐρωτήσεων ἀνατρομεμένων εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ Νίκωνος. Ὁ Λιγαριδῆς ἐνοήσας τὸν σκοπὸν ἔγραψεν ἐπ' αὐτῶν τὰς κανονικὰς ἀπαντήσεις πρὸς καταδίκην τοῦ πατριάρχου· σινάμα δὲ ἀπέστειλεν εἰκοσιπέντε ἐρωτήσεις, πρὸς τοὺς τέσσαρας πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες ἀπήντησαν τὰ συμφέροντα τῇ συνόδῳ⁽¹⁾.

Ἀπεβίωσεν ὁ Λιγαριδῆς ἐν Ῥωσίᾳ κατὰ τὸ 1678

Λατινοφρονῶν ὁ Παΐσιος ἔγραψε κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας τὰ ἐξῆς·

Ἐξέδωκεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1637 τὸ περὶ καθαρτηρίου πυρὸς κατὰ Βαρλαάμ,

(1) Ἱστορία Ῥωστικῆς Ἐκκλησίας, μεταφρ. ὑπὸ Θ. Βαλλιάνου, σελ. 244—6.